

СРАВНЕНИЕ НА ВИДОВЕТЕ АРМИИ В УКРАИНСКАТА КРИЗА

Петър Стоянов Стоянов

Военна академия “Г.С. Раковски”

РЕЗЮМЕ: *Украинската криза е конфронтация, която продължава от 2014 г. между различни политически сили в Украйна. Другите насоки на конфронтацията са: борбата за независимост на Донбас, отношенията Русия-Украйна и др. Статията анализира използването на различни видове армии в украинската криза: частни и доброволни. Предметът е изграден върху техните спецификации и цели. Изследователският въпрос търси характеристиката на различните армии и правилното приложение на техните възможности. Частните военни компании се появиха в Русия и Украйна много преди началото на военно-политическата криза 2013-2014. Интересът към тези структури възниква и се трансформира по време на развитието на тази криза и много често различни видове публицисти дават далечни оценки на дейността им. Такъв „догонващ“ подход към проблема се оказва изключително неефективен и много публицисти не разбраха мащаба и характера на такова явление като частна военна компания. Първата група на непрофесионалната армия е т.нар. „частна“, която се появява през 90-те години в Украйна с появата на частни охранителни компании. Те представляват основата на най-мощния наказателен закон, или бившата номенклатура на държавните партии. Украинските доброволчески дружини бяха мобилизирани като отговор на възприеманото състояние на слабост и нежелание да се противопоставят на нарастващия сепаратизъм през пролетта на 2014 г. Най-ранните от тези доброволчески части по-късно бяха формализирани във военни, специални полицейски и военизирани формирования в отговор на руската военна интервенция в Украйна. Към септември 2014 г. 37 доброволчески батальона взеха активно участие в битките на войната в Донбас. Те включват студенти, военни офицери и дори престъпници. Въпреки това те се радват на високо ниво на подкрепа в украинското общество. Споразуменията от Минск през февруари 2015 г. изискват от страните в конфликта в Донбас да изтеглят от територията на Украйна "всички чужди въоръжени формирования, военна техника, както и наемници" и "разоръжаване на всички незаконни групировки". Стига се до извода, че и двете направления имат своите ползи и негативи.*

Ключови думи: *война, войска, доброволци, криза, Украйна*

COMPARISON OF ARMY TYPES IN THE UKRAINIAN CRISIS

Petar Stoyanov Stoyanov

Military Academy “GS. Rakovski”

ABSTRACT: *The Ukrainian crisis is a confrontation that continues since 2014 between different political forces in Ukraine. Other areas of confrontation are: the fight for Donbass independence, Russia-Ukraine relations, etc. The article analyzes the use of different types of armies in the Ukrainian crisis: private and voluntary. The subject is based on their specifications and goals. The research question seeks out the characteristics of the various armies and the proper application of their capabilities. Private military companies appeared in Russia and Ukraine long before the start of the military-political crisis of 2013-2014. Interest in these structures emerged and transformed during the course of this crisis, and very often various types of publicists give far-reaching estimates of their activities. Such an "catch-up" approach to the problem proved to be extremely inefficient and many publicists don't understand the scale and nature of such an advent as a private military company. The first group of the non-professional army is the so-called "Private", which appeared in the 1990s in Ukraine with the advent of private security companies. They represent the basis of the most powerful criminal law, or the former nomenclature of state parties. Ukrainian volunteer groups were mobilized in response to the perceived state of weakness and unwillingness to counter the growing separatism in spring 2014. The earliest of these volunteer units were later formalized into military, special police and paramilitary units in response to Russian military intervention in Ukraine. As of September 2014, 37 volunteer battalions actively participated in the battles of the Donbass war. These include students, military officers and even criminals. However, they enjoy a high level of support in Ukrainian society. The February 2015 Minsk agreements require the parties to the Donbass conflict to withdraw from the territory of Ukraine "all foreign armed forces, military equipment, as well as mercenaries" and "disarmament of all illegal groups". It is concluded that both strands have their benefits and negatives.*

Keywords: *Ukraine, war, crisis, army, volunteers*

ВЪВЕДЕНИЕ

Мотивите за провеждането на изследването са свързани с анализ на използваните военни „средства“ в украинската криза чрез различните типове армии. Целта е да се определи техния вид и характеристика. Частните военни компании се превръщат в една от тенденциите през последното десетилетие. Бизнес, който днес обещава златни планини, разбира се, е само за тези, които не се страхуват да печелят пари от войни. Има и други, които го правят доброволно, без други материални стимули. Наемникът е човек, който участва във въоръжен конфликт не поради своите политически, идеологически или национални съображения, но получава

материални облаги за опасен военен труд. Често наемниците не са граждани на страната, на чиято територия възниква въоръжения конфликт, въпреки че вариантите са различни. Наемникът не полага клетва, не се интересува от политическите аспекти на конфликта, интересува се само от пари.

Наемникът, разбира се, не е изобретение на съвременността. Но ако по-рано войниците по правило са били наемани от държави или представители на благородството, то днес търговските служби предлагат наемни услуги. Това са частни военни компании. Анализът в статията представя частните военни армии в Украйна и тяхното влияние върху съвременната украинска криза.

Изследователската методика

За изпълнение на целите, като общ научно-изследователски метод, е приложен системния подход. В използването му са приложени основно следните традиционни методи за научно изследване:

- анализ на ситуацията (наблюдение и последващ контрол, документален анализ, създаване на собствена база данни от информация по темата) и синтез на резултатите от него;
- теоретичен анализ и синтез;
- системен и факторен анализ;
- сравнителен анализ;
- преход от висока степен на абстрактно към конкретно и обратно;

Украинската криза и използването на „различните” армии

Украинската криза е конфронтация, която продължава от 2014 г. между различни политически сили в Украйна; между републиките за независимост на Донбас и правителството в Киев; между Украйна и Русия; между Русия (поради руската помощ на Донбас) и западните държави, ръководени от САЩ (поради факта, че те подкрепят Украйна в конфликта).¹

Икономическата криза, демографският упадък и нерешените политически проблеми (геополитическият избор между приятелство със Съединените щати или Русия, интеграция в Европейския съюз и НАТО или Митническият съюз на ИАЕУ, спорове за статута на руския език) доведоха Украйна, която на 24 август 1991 г. обяви независимост, до остра политическа криза

¹ Kidwel, Deborah. Public war, private flight? The United States and Private Military Companies. //armyupress.armu.mil <https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/combat-studies-institute/csi-books/kidwell.pdf> [Посетено на 02.12.2019]

през 2013-2014 г., водеща до гражданска война и крах на държавата. Събитията в Украйна, заедно с участието на Русия във войната в Сирия и други причини, доведоха до влошаване на отношенията между Руската федерация и САЩ и Европейския съюз . Западните държави въведоха антируски санкции, Русия наложи противозащитни действия в отговор и също ускори процеса на заместване на вноса и засили икономическите и политическите връзки с азиатските страни.²

Частните военни компании се появиха в Русия и Украйна много преди началото на военно-политическата криза 2013-2014. Интересът към тези структури възниква и се трансформира по време на развитието на тази криза и много често различни видове публицисти дават далечни оценки на дейността им. Такъв „догонващ“ подход към проблема се оказва изключително неефективен и много публицисти не разбраха мащаба и характера на такова явление като частна военна компания. Първата група на непрофесионалната армия е т.нар. „частна“, която се появява през 90-те години в Украйна, както и в други фрагменти от бившия СССР с появата на частни охранителни компании. Те представляват основата на най-мощния наказателен закон, или бившата номенклатура на държавните партии. Частните пазачи в крайна сметка побеждават по-малко организираните и икономически по-слабите сили на простия гангстерски свят. Естествено, победата е на страната на частните охранителни компании, контролирани от висшата олигархия и бюрокрацията, които след години се справиха с "беззаконието".^{3, 4}

Формално украинската държава имаше свои частна армия по времето, когато започна военно-политическата криза. Конфликтът започва в Крим, а след това на изток. Днес няма точни данни дали украинските армии от частен (невоенен характер) са участвали в полицейски операции в източните райони на страната. Имайте предвид обаче, че воините не са положили клетвата, следователно никой няма да ги принуждава да се бият. Принуждаването им да се бият е немислимо както по отношение на морала, така и по отношение на закона. Много руски публицисти необичайно се застъпват за появата на свои собствени армии. Такъв тип армия са

² Kidwel, Deborah. Public war, private flight? The United States and Private Military Companies. //armyupress.armu.mil <https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/combat-studies-institute/csi-books/kidwell.pdf> [Посетено на 02.12.2019]

³ Cohen, Maj. Ukraine's volunteer battalion.//benning.army.mil [https://www.benning.army.mil/infantry/magazine/issues/2016/APR-JUL/pdf/16\)%20Cohen_UkraineVolunteers_TXT.pdf](https://www.benning.army.mil/infantry/magazine/issues/2016/APR-JUL/pdf/16)%20Cohen_UkraineVolunteers_TXT.pdf) [Посетено на 02.12.2019]

⁴ Borys, Christian. Ukraine's angry volunteer brigades at the war front.//aljazeera.com <https://www.aljazeera.com/indepth/inpictures/2016/10/ukraine-angry-volunteer-brigades-war-front-161017082634137.html> [Посетено на 02.12.2019]

едновременно военни и търговски структури, като търговският компонент е преобладаващ по своя характер. Това се обяснява с факта, че най-често такива компании се създават с цел обогатяване - това е банална причина и не винаги обяснява тяхното „правилно“ поведение. Много обикновени хора и дори военни публицисти смятат частните армии за вид наемническа армия, това е много сериозно погрешно схващане и действията на украинските армии показват това добре. Тези организации по своята същност са създадени, за да печелят пари във властовата сфера (военни и не само), а въпросът за участие-неучастие във военни конфликти стига до третия или четвъртия план.⁵

Преди да бъде разгледано по-подробно влиянието на частната армия, трябва да бъде представено и друго направление на участието във военни действия без военно обучение и ценз - а именно доброволното. Украинските доброволчески дружини бяха мобилизирани като отговор на възприеманото състояние на слабост и нежелание да се противопоставят на нарастващия сепаратизъм през пролетта на 2014 г. Най-ранните от тези доброволчески части по-късно бяха формализирани във военни, специални полицейски и военизирани формирования в отговор на руската военна интервенция в Украйна. Към септември 2014 г. 37 доброволчески батальона взеха активно участие в битките на войната в Донбас. Те включват студенти, военни офицери и дори престъпници. Въпреки това те се радват на високо ниво на подкрепа в украинското общество. Споразуменията от Минск през февруари 2015 г. изискват от страните в конфликта в Донбас да изтеглят от територията на Украйна "всички чужди въоръжени формирования, военна техника, както и наемници" и "разоръжаване на всички незаконни групировки". През следващите няколко години доброволците, които в разгара на въоръжен конфликт отидоха да се бият в украински доброволчески дружини, формирани от националистически организации, под заплаха от разоръжаване, трябваше да се „легаллизират“, присъединявайки се към редиците на въоръжените сили на Украйна (въоръжени сили), полицията или охраната.^{6, 7}

⁵ Minich, Ruslan. No Longer a Soldier: Ukraine's Returned Volunteers Are Embracing Second and Third Careers.//atlanticcouncil.org
<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/no-longer-a-soldier-ukraine-s-retuned-volunteers-are-embracing-second-and-third-careers/> [Посетено на 02.12.2019]

⁶ Cohen, Maj. Ukraine's volunteer battalion.//benning.army.mil
[https://www.benning.army.mil/infantry/magazine/issues/2016/APR-JUL/pdf/16\)%20Cohen_UkraineVolunteers_TXT.pdf](https://www.benning.army.mil/infantry/magazine/issues/2016/APR-JUL/pdf/16)%20Cohen_UkraineVolunteers_TXT.pdf) [Посетено на 02.12.2019]

⁷ Borys, Christian. Ukraine's angry volunteer brigades at the war front.//aljazeera.com
<https://www.aljazeera.com/indepth/inpictures/2016/10/ukraine-angry-volunteer-brigades-war-front-161017082634137.html> [Посетено на 02.12.2019]

Доброволците тръгват на война посред военни действия на Донбас без идеологически съображения, но ръководени само от желанието да защитят родината си от руска агресия. Повечето от опълченците са били в батальоните, действащи във въоръжените сили като подразделение на териториална отбрана или под крилото на Министерството на вътрешните работи (МВР). Междувременно редица независими звена се образуваха под крилото на националистическите организации. Един от най-известните отряди - Азов, действа в МВР от самото начало на боевете, впоследствие се превръща в отделен отряд със специална цел в рамките на Националната гвардия на Украйна. Това, че е в Националната гвардия, не пречи на бойците на Азов открито да изповядват крайно дясна идеология и да имат дясна символика на официалния шеврон. Междувременно няколко националистически части се противопоставят на преминаването към пряко командване на армията от няколко години. По-конкретно, бойци от Доброволческия украински корпус на десния сектор продължават да пребивават директно по линията на сблъсък на Донбас, според собствената им информация.

Украйна Доброволческа армия (УДА), неофициална въоръжена формация, сформирана през 2015 г. от народния депутат Дмитрий Ярош след напускането му от Дясния сектор, също беше легализирана. В крайна сметка, като не се съгласи да се бие във въоръжените сили, на 14 октомври Ярош заяви, че отрядът е демобилизиран от фронтовата линия.⁸

Бойците на "десните" единици обикновено критикуват самото значение на Минските споразумения, тъй като те не предвиждат освобождаването на контролираните райони на Донбас с военни средства. Доброволците се затрудняват да получат боен статут, те не получават заплати и живеят начело на доброволческата помощ. Обаче усложненията имат малък ефект върху плановете на последните бойци-доброволци да останат на линия.

Украинското движение на доброволци придоби широко разпространение и показа, че е компонент на гражданското общество, но не се превърна в пълен идеал на "борбата". След избухването на военни действия в Донбас, доброволческото движение стана национално. Хиляди украински граждани се присъединиха към военните, прехвърлиха пари за закупуване на техника и боеприпаси за армията, направиха камуфлажни мрежи, шиеха военни униформи и ремонтираха бронирани превозни средства. Доброволците също оказаха помощ на онези, които бяха принудени да напуснат домовете си в района на Крим, Донецк и Луганск. За определен период от време доброволческото движение пое функциите на държавата в

⁸ Volunteer Battalions Hand In Their Weapons In Eastern Ukraine.//rferl.org
<https://www.rferl.org/a/weapons-eastern-ukraine-volunteer-battalions/30163094.html> [Посетено на 02.12.2019]

осигуряването на материална подкрепа за личния състав и доброволните военни части. От март 2015 г. в страната влезе в сила нова редакция на закона „На доброволчество“. Измененията са предназначени за ефективно регулиране на правните отношения, възникнали в процеса на доброволчество, и са насочени към подобряване на качеството на предоставянето на доброволческа помощ.

Днес много страни по света говорят с ентузиазъм за украинското доброволческо движение, наричайки това явление "уникално". Според експерти именно това движение в най-трудния за Украйна период обедини обществото и създаде структури, които поеха върху себе си решението на много проблеми както на армията, така и на вътрешно разселените лица. Проектът за доброволци, People's Rear, BackofAlive, SOS Army, Wingsofthe Phoenix и Combat-UA организации, станали известни преди това, продължават да изпълняват мисията на доброволците. Проучванията на общественото мнение сочат, че повече от половината от украинските граждани се доверяват на такива организации.

Изненадващо е, че на шестата година от войната в Украйна все още остава значителна част от военните, които не са официално признати за участници във военните действия, нямат такава възможност и следователно не могат да използват социалните гаранции и предимства, които този статус дава. Тази категория военни са доброволци, които отидоха на фронта през най-горещите години на руско-украинската война.

Ето защо: според закона на Украйна „За статуса на ветераните от войната, гаранции за тяхната социална защита“ военните участници, които може да са част от доброволческите сили в АТО, могат да бъдат признати за участници във военни операции, но само при условие, че впоследствие такива сили са включени към въоръжените сили на Украйна, Министерството на вътрешните работи, Националната гвардия "и други, създадени в съответствие със законите на Украйна, военни части и правоприлагащи органи".

Повечето доброволчески групи се възползваха от тази опция и се присъединиха към Въоръжените сили на Украйна, като батальон „Донбас“ или полк „Азов“, който стана структурно звено на Националната гвардия. Въпреки това, десния сектор, батальонът на ОУН никога не успя да станат подчинени на въоръжените сили.

Самите доброволци уверяват, че има желание, но условията, които се излагат във въоръжените сили, са неприемливи. Междувременно доброволците не могат да получат статут на ветерани. Единствените ползи, на които тази категория военни може да разчита, са тези от местните власти.

Връщайки се на проблема с частната армия, трябва да се представят видимите разлики. Частните военни компании отдавна са станали неразделна част от съвременните въоръжени конфликти. Въпреки че заедно те съставляват сравнително малка част от военнопромишления комплекс, тази част е много значима и ролята му нараства. Понякога те решават съдбата на цели нации. Трябва да се отбележи, че това явление се е развило много противоречиво отношение. Общото събрание на НАТО осъжда използването на „наемници“ (категорията, към която принадлежат частни наемни войници, според ООН), считайки ги за престъпници. Това е отразено в Кодекса на престъпленията срещу мира и сигурността на човечеството. В същото време страни като САЩ и Великобритания постоянно използват ЧВК.

В Ирак и Афганистан те се появиха през 2008 г. и веднага започнаха да съставляват по-голямата част от военния контингент. Няма надеждни глобални статистически данни за използването на ЧВК. Някои данни обаче се събират от Конфедерацията на европейските служби за сигурност, а Freie Universität Berlin събира информация за тези войници, работещи в нестабилни държави. Предвижда се, че само в САЩ търсенето на частни служби за сигурност ще нарасне с 4,2 процента годишно и ще достигне 66,9 милиарда долара през 2020 г.

Наемниците също участват в конфликта в Донбас. Известни са и условията за заплащане на военния им труд - около 1000 долара на месец и по-високи. Разбира се, това е много по-малко от това, което получават наемниците в частните армии на САЩ, но изискванията за обучение на войници са много по-ниски. По този начин е ясно, че дейността на наемниците е важен аспект на въоръжен конфликт, който трябва да се вземе предвид от всеки, който се стреми да разбере начините за разрешаването им. Литературата за тях нараства, когато влиянието на наемните армии става по-очевидно за политиците, военните и наистина обществеността.

Политическото им влияние също нараства. Например през юли 2017 г. президентът на САЩ Доналд Тръмп назначи Ерик Д. Принс и Стивън А. Файнберг за свои съветници, като двамата спечелиха милиарди от частните си армии - Blackwater Worldwide и DynCorp International. Тръмп ги назначи, търсейки алтернативни начини за разрешаване на конфликта в Афганистан. И тук, разбира се, възниква въпросът как приватизацията на въоръжено насилие се отразява на хода на конфликтите? Частните армии помагат ли за по-бързото им разрешаване, намаляват броя на жертвите и намаляват разрушенията и накрая постигат мир? Съмненията не

са неоснователни – частните войници, силно въоръжени, приличат малко на мирните преговарши и печелят повече в деня на битката, отколкото по време мирното ежедневие.^{9, 10}

Съществуването на частни армии вече е разрешено от закона в много страни по света. Най-многобройни и обучени са те на САЩ. В Съединените щати има много такива структури и техният размер е сравним с големи национални армии, а професионализмът, опитът, моралът и оръжията не са по-ниски от конвенционалните армейски части. В допълнение, те имат такова качество като липсата на каквито и да било морални и етични ограничения. Всъщност това винаги е било отличителен белег на "войника на късмета". Затова в случай, че бъдат заловени са убивани на място.

От чисто юридическа гледна точка, в съвременните мироопазващи операции частните военни компании са равноправно юридическо лице заедно с конвенционалните въоръжени сили. Според заключенията на американски експерти и вероятно финансовите интереси на някои многонационални компании, в крайна сметка те ще играят все по-значима роля във войните и въоръжените конфликти. Тяхното влияние върху хода на военните действия вече стана забележимо в Ирак и Афганистан, където тези компании поеха много от функциите на армията и полицията, особено на места, където са разположени особено важни съоръжения.¹¹

Създаването на частни военни компании в Украйна е много важна и обещаваща област. Те могат да изпълнят не само ролята на побеждаването на противника, да извършват специални операции срещу по-развитото военно чувство на противника, но и да бъдат „мълниеносен“ за хората, които вече са напуснали службата и днес обмислят въпроса какво да правят след военна служба.

Според Държавната служба за ветерани от войната и участници в АТО в началото на тази година 355 хиляди души са имали статут на участник във военни действия (СБД). По-специално, като част от Министерството на отбраната, тя е получена от 241 хиляди 295 души, Министерството на вътрешните работи - 32 хиляди 481 души, Националната гвардия - 34 хиляди 305 души, СБУ - 10 хиляди 979 души, Държавната гранична служба - 19 хиляди 868 души.

⁹ Kidwel, Deborah. Public war, private flight? The United States and Private Military Companies. //armyupress.armu.mil <https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/combat-studies-institute/csi-books/kidwell.pdf> [Посетено на 02.12.2019]

¹⁰ Kemeroff, Alex. War for money. Leading private military companies of the world.//medium.com <https://medium.com/smartaim-tech/war-for-money-leading-private-military-companies-of-the-world-eab9f9fe2de8> [Посетено на 02.12.2019]

¹¹ Analysis of the Effects of Private Military Companies on US Efforts in Iraq and Afghanistan.//link.springer.com https://link.springer.com/chapter/10.1057/9781137370266_5 [Посетено на 02.12.2019]

Някои от тези хора, които са научени да убиват, все още имат идеята: как да правят това, което направиха в Източна Украйна отново. Бившите бойци на антитерористичната операция смятат, че е дошъл моментът всички да се обединят в една-единствена армия, тъй като много от бившите им колеги днес не са бездействащи: те приемат частни поръчки за убийства, заедно с приятели по оръжие, грабят и рекет.

Всъщност частните военни компании са недържавни търговски организации, оторизирани от държавата (или друг клиент) за решаване на военни проблеми. Тяхната област на дейност е охрана, придружаване на хора и товари по време на бойни действия, често участващи във военни действия и освен това, консултантски услуги и обучение. Но украинските военни са уверени, че такъв тип „подкрепа” ще помогне на първо място във войната в Донбас.

В чистия си вид появата на такъв тип дейност в Украйна е изключена - съгласно член 447 от Наказателния кодекс на Украйна („Наемник“), който предвижда наказателна отговорност за набиране, финансиране, материална подкрепа, обучение на наемници с цел използване на въоръжени конфликти на други държави или насилствени действия, насочени към сваляне на държавна власт или нарушаване на териториалната цялост.

Освен това се изключва използването на наемници във военни конфликти или действия и за участие без разрешение на съответните държавни органи във въоръжени конфликти на други държави с цел получаване на материална компенсация. Обикновено наемниците са майстори на своя занаят, присъствието им в зоната на конфликта заедно с редовната армия помага за значително намаляване на загубите сред работната сила и за избягване на грешки, свързани с липса на опит сред начинаещите.¹²

Такъв подход е отлична възможност за разширяване на стратегическата основа на войната, постигане на онези цели, които не са в силата на редовната армия не поради нейната слабост, а по-скоро силата на обстоятелствата на определена ситуация. Въпреки това остава според въпроса за тяхното „морално” включване във военните действия.

¹² Kemeroff, Alex. War for money. Leading private military companies of the world.//medium.com <https://medium.com/smartaim-tech/war-for-money-leading-private-military-companies-of-the-world-eab9f9fe2de8> [Посетено на 02.12.2019]

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Стига се до извода, че е факт, че доброволческите дружини (или, както ги наричат жители на фронтови селища, наказателни) са огромна сила и могат да повлияят на властта в Киев, не е тайна. И на преден план именно тези въоръжени формирания са най-активни и гневни в битка. Въоръжението на тези части практически не се различава от въоръжението на противниковите групи. А ролята на пенсионерите, които формираха армейската структура на бъдещите доброжелатели, бяха поети от командирите и инструкторите на множество военни учебни центрове в Западна Украйна. За разлика от частната армия, превърнала се в платена структура, доброволците нямат материален, а само духовен интерес. Те могат да бъдат обвързани с националистите, пряко "запленени" от своята кауза.

Днес развитието на такъв "опасен" бизнес сегмент се улеснява не само от военните операции, но и от интернационализацията на големия бизнес на планетата. Днес много компании (включително руските), които имат съвместни предприятия или клонове в Афганистан, Либия, Ирак и африкански държави, са принудени да разчитат на собствените си паравоенни структури за сигурност или да привличат чуждестранни наемници за тези цели. Според Конгреса на САЩ вече има повече от 3000 такива фирми в света и този брой ще расте само с течение на времето. В същото време много законодателства забраняват наемните дейности, но там, където са засегнати интересите на националните корпорации, винаги може да се намери решение.

Според Женевската конвенция от 1949 г. и допълнителния протокол към нея от 1977 г. частните армии в някои случаи могат да се разглеждат като армии наемници. В същото време думата "наемник" днес има ясно отрицателно значение, тя се асоциира при хора с несправедливост и готовност да убият някого за пари. Затова самите представители на частните военни компании предпочитат да бъдат наричани „изпълнители“. Те обаче подчертават, че не става въпрос за участие във военни действия, а само за защита на стоки, хора и предмети в зоната на военните конфликти. Дали това наистина е така - голям въпрос. В истинска битка фината граница между „все още пази“ и „вече участваща“ е съвсем невидима. Във всеки случай, според експерти, именно частните армии са най-ефективното средство за водене на местни войни. И тъй като ерата на пълномащабните войни, които биха наложили участието на маса войски, изглежда е минало, „частните лица“ ще стават все по-популярен инструмент за прилагане на геополитическите доктрини на практика.

ЛИТЕРАТУРА

- 1) Analysis of the Effects of Private Military Companies on US Efforts in Iraq and Afghanistan.//link.spinger.com
https://link.springer.com/chapter/10.1057/9781137370266_5 [Посетено на 02.12.2019]
- 2) Borys, Christian. Ukraine's angry volunteer brigades at the war front.//aljazeera.com
<https://www.aljazeera.com/indepth/inpictures/2016/10/ukraine-angry-volunteer-brigades-war-front-161017082634137.html> [Посетено на 02.12.2019]
- 3) Cohen, Maj. Ukraine's volunteer battalion.//benning.army.mil
[https://www.benning.army.mil/infantry/magazine/issues/2016/APR-JUL/pdf/16\)%20Cohen_UkraineVolunteers_TXT.pdf](https://www.benning.army.mil/infantry/magazine/issues/2016/APR-JUL/pdf/16)%20Cohen_UkraineVolunteers_TXT.pdf) [Посетено на 02.12.2019]
- 4) Kemeroff, Alex. War for money. Leading private military companies of the world.//medium.com
<https://medium.com/smartaim-tech/war-for-money-leading-private-military-companies-of-the-world-eab9f9fe2de8> [Посетено на 02.12.2019]
- 5) Kidwel, Deborah. Public war, private flight? The United States and Private Military Companies. //armyupress.armu.mil
<https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/combat-studies-institute/csi-books/kidwell.pdf> [Посетено на 02.12.2019]
- 6) Minich, Ruslan. No Longer a Soldier: Ukraine’s Returned Volunteers Are Embracing Second and Third Careers.//atlanticcouncil.org
<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/no-longer-a-soldier-ukraine-s-returned-volunteers-are-embracing-second-and-third-careers/> [Посетено на 02.12.2019]
- 7) Volunteer Battalions Hand In Their Weapons In Eastern Ukraine.//rferl.org
<https://www.rferl.org/a/weapons-eastern-ukraine-volunteer-battalions/30163094.html> [Посетено на 02.12.2019]

СЪКРАЩЕНИЯ

1. АТО - Антитерористичната операция
2. ИАЕУ - Митническият съюз и Общото икономическо пространство
3. МВР – Министерство на вътрешните работи
4. НАТО - Организацията на Северноатлантическия договор

5. ООН - Организация на обединените нации
6. ОУН - Организация на украинските националисти
7. САЩ - Съединени американски щати
8. СБУ - Служба за безопасност на Украйна
9. СБД - Статут на участник във военни действия
10. СССР - Съюз на съветските социалистически републики
11. УДА - Украйна доброволческа армия
12. ЧВК - Частни военни компании